

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS 2018 M. LIEPOS 11 D. NUTARIMO NR. 679 „DĖL MOKYMO LĖŠŲ
APSKAIČIAVIMO, PASKIRSTYMO IR PANAUDOJIMO TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-20-1936; TAIS Nr.: 20-14205(2))**

2020-11-10 Nr. NV-3046

Vilnius

Projekto rengėjas: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ŠMSM).

Projekto tikslas: pakeisti Mokyto lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas), atsisakant neveiksmingų lėšų naudojimo apribojimų bei išplėtojanč socialinę riziką patiriančių vaikų ikimokyklinio ugdymo galimybes.

Dabartinė situacija. Iš Ateities ekonomikos DNR plano skiriamos lėšos skaitmeninio ugdymo plėtrai (po 2,5 eurus mokiniui per mėnesį, 40 eurų mokiniui per visą laikotarpį). Ne daugiau kaip 30 proc. šių lėšų gali būti skiriama IKT įrangai įsigyti.

Mokyklos, naudojamos ugdymo lėšas, turi laikytis Apraše nustatytų ribojimų, nurodančių, kokią dalį lėšų reikia skirti tam tikrai ugdymo reikmei. Toks reglamentavimas riboja mokyklų galimybes nukreipti ugdymo lėšas taip, kad būtų geriausiai atliepiami konkrečios mokyklos poreikiai. Problema ypatingai išryškėjo karantino metu, nes dėl objektyvių priežasčių nepanaudotų lėšų negalima nukreipti kitoms ugdymo reikmėms tenkinti.

Ikimokyklinis ugdymas nėra privalomas. Valstybės biudžeto lėšomis finansuojama dalis ikimokyklinio ugdymo programos (ne mažiau kaip 4 valandos per dieną). Remiantis švietimo, mokslo ir sporto ir socialinės apsaugos ir darbo ministrų nustatyta tvarka socialinę riziką patiriantiems vaikams gali būti skiriamas privalomas ikimokyklinis ugdymas. ŠMSM skaičiavimu, vaikų, kuriems turėtų būti skiriamas privalomas ikimokyklinis ugdymas, yra apie 4000. 2020 m. rugsėjo 1 d. toks ugdymas buvo skirtas 74 vaikams.

Projekto esmė. Projektu siūloma:

1. Tikslinti Ateities ekonomikos DNR plane skirtų lėšų panaudojimo reglamentavimą nurodant, kad apskaičiuojant lėšas IKT įrangai įsigyti įvertinamos per visą plano įgyvendinimo laikotarpį skirtos lėšos.
2. Pripažinti netekusiu galios Aprašo 15 punktą, nustatantį lėšų naudojimo apribojimus pagal konkrečias ugdymo reikmes.
3. Papildyti Aprašą, nurodant, kad būtų skiriamos mokymo lėšos mokinių, kuriems paskirtas privalomas ikimokyklinis ugdymas, ugdymo reikmėms tenkinti. Nustatomas koeficientas šioms reikmėms tenkinti – 13,6364 (t. y., 200 eurų per mėnesį vienam vaikui). Nustatoma, kad 2020 metais šios lėšos skiriamos laikotarpiui nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. pagal 2020 m. rugsėjo 1 d. mokinių skaičių.

ŠMSM skaičiavimu, 2020 m. privalomo ikimokyklinio ugdymo finansavimui iš valstybės biudžeto papildomai reikėtų 59,2 tūkst. eurų. Planuojama šias lėšas skirti iš ŠMSM skirtų asignavimų. 2021 ir vėlesniais metais šiam tikslui valstybės biudžete reikėtų numatyti iki 3,2 mln. eurų kas metai. 2021 m. valstybės biudžete šios lėšos nėra numatytos.

Numatoma nauda: bus užtikrintas didesnis mokyklų savarankiškumas paskirstant mokymo lėšas konkrečiai mokyklai efektyviausiu būdu ir bus išplėtos privalomo ikimokyklinio ugdymo užtikrinimo galimybės.

Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos neįgyvendina.

Derinimas: Projektas derintas su Teisingumo, Finansų ministerijomis, Lietuvos savivaldybių asociacija (be pastabų), Lietuvos švietimo ir mokslo profesine sąjunga (be pastabų). I Teisingumo ir Finansų ministerijų pastabas neatsižvelgta, pateikta derinimo pažyma. Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė išvados nepateikė.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlytume svarstyti *tarpinstituciniame pasitarime* ir įvertinti pateikiamas pastabas:

1. Prašytume aiškiau pagrįsti (pateikti detalius skaičiavimus), kuo remiantis siūloma taikyti 13,6364 koeficientą vaikų, kuriems skirtas privalomas ikimokyklinis ugdymas, ugdymo reikmėms finansuoti. Prašome paaiškinti, kuo remiantis yra teigiama, kad ši suma sudarys galimybes per dieną skirti po 1 valandą individualiam darbui su vaiku ar padengti kitas su vaiko ugdymu susijusias išlaidas. Tokia privaloma pagalba nėra reglamentuota (tai pažymima ir Projekto lydimajame rašte), tad nėra prielaidų teigti, kad ji tikrai bus suteikiama. Atkreiptinas dėmesys, kad siekiant skirti papildomą laiką individualiam darbui su vaiku greičiausiai reikėtų pasitelkti papildomų darbuotojų, tačiau savivaldybės susiduria su ikimokyklinio ugdymo pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų trūkumu.
2. Kyla klausimas, ar Projektu siūlomi pakeitimai sudarys sąlygas siekti deklaruojamo tikslo – sudaryti paskatas kuo daugiau socialinę riziką patiriančių vaikų įtraukti į ikimokyklinį ugdymą. Projekte siūloma finansavimą 2020 metais skirti tik tiems vaikams, kuriems privalomas ikimokyklinis ugdymas jau yra paskirtas. Nėra nurodoma, ar vaikų skaičius keistųsi 2021 m. sausio 1 d., ir jeigu taip, kiek papildomai vaikų planuojama įtraukti į privalomą ikimokyklinį ugdymą iki šių mokslo metų pabaigos. Įvertinant šiuos argumentus siūlytina šią priemonę taikyti nuo 2021 m. rugsėjo 1 d. (taip pat žr. 3 pastabą)
3. Svarbu pažymėti, kad 2020 m. lapkričio 10 d. Seimo vakariniame posėdyje numatytas Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo I-1489 2,7, 8, 9, 24, 33, 36, 47, 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto XIIP-5219 priėmimas. Vienas iš siūlomų šio projekto pakeitimų taip pat susijęs su vaikų, kuriems skirtas privalomas ikimokyklinis ugdymas, ugdymo reikmių finansavimo kaita nuo 2021 m. rugsėjo 1 d. Siūlytina sulaukti Seimo sprendimo, esant poreikiui koreguoti Projektą ir tik tada jį svarstyti tokiu būdu išlaikant teisėkūros proceso nuoseklumą.

Socialinės politikos grupės patarėja

Nijolė Putrienė